

заняття фізичною культурою, сприяє вирішенню важливих оздоровчих і виховних завдань. Прогулянку доцільно проводити з 16 до 18 години. Половина цього часу, відведена на рухливі ігри і спортивні розваги, доповнює добовий об'єм рухів на 30-40%. Змістом активної прогулянки можуть бути ігри, рекомендовані для години фізичної культури, які розучуються на уроках фізкультури, спонтанні рухливі ігри, що виникають в колективі дітей, і спортивні розваги, які доповнюють основний зміст активної прогулянки.

Отже, фізкультурно-оздоровча робота сприяє раціональному використанню рухової активності як фактора зміцнення здоров'я, оптимізації фізичного стану, підтримки високої працездатності молодших школярів впродовж навчального дня, набуття та удосконалення рухового досвіду, розвитку фізичних здібностей.

Список використаних джерел:

1. Бичук О. І. Фізкультурно-оздоровча робота у школі : навч. посіб. Луцьк: Надтир'я. 1997. 144 с.
2. Виленская Т. Е. Физическое воспитание детей младшего школьного возраста : учеб. пособие. Ростов-на-Дону: Феникс. 2006. 256 с.
3. Курамшин Ю. Ф. Засоби фізичного виховання. Теорія і методика фізичного виховання: [підр. для студ. ВНЗ фіз. виховання і спорту] / за ред. Т. Ю. Круцевич]. К.: Олімпійська література, 2008. Т. 1. С. 69-86.
4. Леськів А. Д. Форми і засоби фізичного виховання молодших школярів. Методичний посібник. Тернопіль: СМП «Астон», 2000. 175 с.
5. Москаленко Н.В. Сучасні підходи до організації фізкультурно-оздоровчої роботи з дітьми шкільного віку. Спортивний вісник Придніпров'я. 2007. № 1. С. 16-21.

УДК 316.362:37.018.1-053.6 (043.2)

Грабовська І.І.,
здобувач вищої освіти спеціальності 013 «Початкова освіта»
ОС «магістр»
Мукачівський державний університет

РОЛЬ СІМ'Ї У ВИХОВАННІ ПІДРОСТАЮЧОГО ПОКОЛІННЯ

Серед важливих завдань, що стоять перед школою, є подальший розвиток педагогічної єдності дій школи, сім'ї, громадськості у вихованні підростаючого покоління. Перші життєві уроки дитина отримує у сім'ї. Її перші вчителі та вихователі — батько та мати. Загальновідомим є той факт, що для дитини загальні сімейні повсякденні радощі й прикрості, успіхи та невдачі — це джерело, з якого народжуються чуйність і доброта, дбайливе ставлення до людей. Сім'я дає дитині перші уявлення про добро і зло, про норми моралі, правила співіснування, перші трудові навички. Саме в сім'ї укладаються життєві плани та ідеали людини. У формуванні особистості дитини беруть активну участь і школа, і табори відпочинку, і книги, і театр, і радіо, і кіно та телебачення, і весь уклад нашого життя. Все це так, але вплив сім'ї — дещо особливе і таке, що починається з перших кроків дитини. А тому рівень моральності батьків, їх переконання, життєві плани і мета, досвід соціального спілкування, сімейні традиції і норми поведінки, — вся атмосфера сім'ї посідає визначне місце у вихованні дитини. Кожен батько, кожна мати і розумом, і серцем повинні відчувати, що у сім'ї немає і не може бути важливішого і почеснішого обов'язку перед народом, ніж виростити та виховати своїх дітей. Справжніми людьми, патріотами своєї Батьківщини [2, с.14].

Досвід щасливих сімей у вихованні дітей являє собою величезну соціальну цінність, він сприяє духовному та моральному збагаченню всього нашого суспільства. Багаторічний педагогічний досвід переконує у тому, що необхідно вести постійну просвітницьку роботу серед батьків, бо саме вчителі можуть спрямувати батьків на створення в сім'ях умов, що сприяють розвитку особистості дитини [1, с.24]. Отже, сім'я є найважливішим фактором, який впливає на формування особистості, бо саме в сім'ї дитина просто та невимушено при звичається до життя. В сім'ї будується підґрунтя розуміння дитиною світу, з перших років вона засвоює моральні цінності, соціальні норми, культурні традиції. Виховання

дитини тісно пов'язане із проблемою сформованості особистості батьків. Щоб виховати у дитини чуйність, шанобливе ставлення до людей, батьки самі повинні володіти достатнім рівнем перелічених якостей.

Гарна сім'я — це сім'я, де чоловік і дружина розуміють один одного, разом радіють, зазнають невдачі, де подружжя вміє разом і працювати, і відпочивати, і виховувати дітей. Наш настрій, ставлення до людей, самостійне життя дорослих дітей багато в чому залежать від атмосфери, яка панувала в сім'ї, де зростали діти. Якщо ми з теплотою пригадуємо наше дитинство, то, звісно, не тому, що воно було безхмарним у матеріальному сенсі. Щасливе дитинство може бути лише у тих дітей, які живуть у щасливих сім'ях. Тут діти не помічають свого щастя, а сприймають, як повітря, яким вони дихають. Вони природно і гармонійно розвиваються, живуть багатогранним життям, цікавими мріями. Досить часто можна почути, що гарною є та сім'я, де виростають гарні діти. І це справедливо. Адже, врешті-решт, долю дітей визначають не прекрасні пориви мрії та слова, а загальний мікроклімат сімейного життя, його тональність, загальна спрямованість.

Тон сімейного життя — це послідовність дій багатьох факторів: морального рівня батьків, характеру взаємовідносин між членами сім'ї, культури домашнього побуту, організованості сімейного колективу, його традицій тощо. Є безліч батьків, які добре розуміють проблему виховання, сумлінно ставляться до виховання своїх дітей і допомагають у ньому школі. Материнське і батьківське виховання — це єдине ціле, їх не можна розділити, як не можна розділити й саме виховання. Та все ж, споконвіку мати як єдина вихователька привносила у виховання душевну м'якість, ніжність. Батько вносить у виховання дух чоловічої твердості, принциповості, організованості, змагання — і тим самим створюється гармонія у вихованні. Недарма існують вічні поняття: мати — хранителька вогнища, а батько — захисник цього вогнища. Інакше можна сказати, що чоловік — це дім, надійний і міцний, а жінка — все, що є всередині дому: затишок, краса, м'який психологічний клімат.

Зміст сімейного виховання визначається метою виховання і здійснюється повсякденно у звичних для дитини природних умовах. Успіхи навчальної діяльності школярів багато у чому залежать від правильної організації їх самостійної роботи вдома, доцільного розпорядку дня. Фізичне виховання учнів у сім'ї передбачає, з одного боку, організацію спеціальних фізичних вправ, а з іншого — створення батьками певних умов, які впливають на зміцнення здоров'я, на загальний фізичний розвиток дитячого організму[3, с.10].

Тому, виховній роботі з дітьми батьки користуються найрізноманітнішими методами. Основними серед них є: приучення, вправлення, переконання, участь у діяльності, заохочування. Всі ці методи застосовують у своїй роботі і педагоги. Однак, їх використання у сім'ї набуває особливого характеру, що визначається специфікою умов життя, своєрідністю взаємин батьків і дітей, ступенем опанування батьками педагогічних знань та вмінь.

На жаль, виховання дітей у сім'ї не завжди відбувається успішно. У ньому часто трапляються помилки, які негативно впливають на життя сім'ї, за винятком особливих випадків, що межують із патологією (алкоголізм батьків, розпад сім'ї і т.д.), основною причиною невдач у сімейному вихованні є слабкість педагогічних позицій дорослих. [4, с.8]. В одних випадках — це надмірний авторитаризм сімейного виховання, що позбавляє дитину власної самостійної лінії поведінки і такий, при якому відсутні віра у сили та можливості самої дитини.

А. Макаренко зазначав, що найдоступніший спосіб зв'язку школи з сім'єю — через учнів. Перевага цього способу не лише в його оперативності, але і в тому, що дитина, приймаючи вимоги вчителя, стає їх провідником у сім'ї. Формами зв'язку і співробітництва школи і сім'ї є університети і педагогічні лекторії для батьків, консультативні пункти, індивідуальні консультації. Та все ж найважливішою серед цих форм є батьківські збори. Саме на батьківських зборах, на які запрошуються батьки всіх учнів класу, обговорюються найактуальніші питання навчально-виховної роботи, намічаються шляхи усунення недоліків виховної роботи, розглядаються теоретичні питання, відбуваються тренінги, дискусії, проводяться ділові ігри, крім того батьків залучають до участі у позакласних заходах[5, с.22].

Взагалі, широка пропаганда педагогічної культури серед батьків сприяє тіснішій взаємодії сім'ї і школи.

Список використаних джерел:

1. Бойчук П. Педагогічний аналіз концепцій сімейного виховання А. С. Макаренка та В. О. Сухомлинського [Електронний ресурс] / П. Бойчук // Вісник Запорізького національного університету. – № 1. – 2008. – С. 16.
2. Гончаренко С. У. Український педагогічний словник / Семен Устимович Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
3. Левківський М. В. Історія педагогіки: навч.-метод. посіб. [для студ. вищ. пед. навч. закл.] / Михайло Васильович Левківський. – К. : Центр учбової літератури, 2011. – 190 с.
4. Котирло В. К. Вплив взаємин у сім'ї на виховання емпатії у дітей. – К.: Рад. школа, 2015. – 140 с.
5. Виховний потенціал сім'ї в сучасних умовах: тематична Державна доповідь про становище сімей в Україні за підсумками 2001 року. – К.: Державний ін-т проблем сім'ї та молоді, 2002. – 144 с.

УДК 373.5:37.0174:172

Грузевич Т.Ю.,
вчитель англійської мови Хмельницької гімназії №1
імені Володимира Красицького

ПІДГОТОВКА ВЧИТЕЛІВ ДО ПОЗАКЛАСНОЇ РОБОТИ З ГРОМАДЯНСЬКОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ СТАРШИХ КЛАСІВ

Сучасна система освіти в Україні на всіх її рівнях спрямована на формування особистості громадянина. Формування громадянської культури є одним із засадничих принципів освітньої діяльності закладів освіти.

Метою функціонування системи загальної середньої освіти є «забезпечення: всебічного розвитку, навчання, виховання, виявлення обдарувань, соціалізації особистості, яка здатна до життя в суспільстві та цивілізованій взаємодії з природою, має прагнення до самовдосконалення і здобуття освіти упродовж життя, готова до свідомого життєвого вибору та самореалізації, відповідальності, трудової діяльності та громадянської активності, дбайливого ставлення до родини, своєї країни, довкілля, спрямування своєї діяльності на користь іншим людям і суспільству» [1]. На виконання цієї мети має бути спрямована діяльність закладів освіти, у тому числі закладів повної загальної середньої освіти.

Проблема формування культури особистості, зокрема різних її напрямків, є предметом уваги багатьох вчених. Різноманітні аспекти досліджували В.Андрущенко, І. Бех, В.Борисов, В. Євтух, Г.Шевченко. У працях сучасних педагогів формування громадянських, моральних та професійних якостей особистості розкривається як пріоритетне завдання освітнього процесу. Так, низка праць О. Падалки присвячена формуванню економічної культури учнівської молоді. Формування національної культури особистості є предметом досліджень В. Борисова, Л. Вовк. Формуванню духовної, філософської культури соціокультурних орієнтацій та гуманітарного виховання студентської молоді присвячено науковий доробок В. Андрущенка.

Також на часі у сучасному освітньому просторі є питання підготовки майбутніх фахівців до певного виду діяльності. Зокрема вченими активно досліджується підготовка майбутніх вчителів до різних видів професійно-педагогічної діяльності (О.Біда, А. Богуш, Г.Беленька, І.Зверева, О. Коберник, Г. Тарасенко, Г. Яворська). Про важливу роль поза аудиторної роботи вчителів свідчать праці Т. Бичкової, Н. Коваленко, О.Кучерявої.

Метою наших наукових пошуків є обґрунтування доцільності підготовки вчителів до позакласної роботи з громадянського виховання учнів старших класів.

Мета громадянського виховання (у широкому значенні) спрямована на формування свідомого громадянина, патріота, фахівця, тобто людини, якій притаманні особистісні якості й риси характеру, світогляд і спосіб мислення, почуття, учинки та поведінка, спрямовані на

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>